

С. В. НАУМЕНКО
А. А. ПОДЛЕВСЬКИЙ

ВИЗНАЧЕННЯ ЗАВДАНЬ ТА КРИТЕРІЇВ РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА В РЕГІОНІ

У статті розглянуто завдання розвитку промислового виробництва, проаналізовано сучасний стан розвитку промисловості в області та визначені шляхи її покращення у найближчій перспективі.

The article considers the task of industrial production analyzed the current state of development of industry in the region and ways its improvement in the near future.

Ключові слова: промислове виробництво, модернізація, промисловість, продукція.

Однією з провідних галузей економіки є промисловість, здатна забезпечити: зростання національного багатства та продуктивного капіталу, розширене відтворення валового внутрішнього продукту, умови для економічного та соціального розвитку суспільства. Промисловість є важливою складовою господарського комплексу регіону, структурно-динамічні параметри якої мають визначальний вплив на економічний та соціальний розвиток області.

Промисловість є ядром виробництва, вона тісно пов'язана міжгалузевими зв'язками з усіма іншими галузями та в значній мірі впливає на подальшу їхню роботу. В Україні на дану виробничу сферу припадає близько 26% ВВП (2012р.), у промисловості працює близько 18% зайнятого населення України, а найвищу питому вагу в її галузевій структурі займає металургія, машинобудування, електроенергетика, хімічна та харчова промисловості.

© Науменко С.В. – к.е.н., президент Волинської торгово-промислової палати;

© Подлевський А.А. – ст. викладач Національний університет водного господарства та природокористування

Тому для забезпечення сталого соціально-економічного розвитку регіону досить важливим є моніторинг рівня промислового виробництва, розробка стратегій його розвитку.

Окремими питаннями розвитку промислового виробництва присвячені праці багатьох зарубіжних вчених, серед яких слід виділити: Д. Вульфенсона, Ч. Джонсона, Г. Колодко, Я. Корнаї, С. Лалла, Дж. Стігліца, Ф. Хана, Б. Шаванса та інших. Вирішення цих питань зайняли досить вагому нішу в наукових дослідженнях і вітчизняних вчених: О. Амоші, Я. Базилюка, О. Власюка, В. Гейця, А. Гриньова, Я. Жаліла, Д. Крисанова, В. Семиноженка, С. **Соколенко**, Л. Федулової та багатьох інших. Водночас і досі не систематизовано на

Тому метою даного дослідження є аналіз сучасних тенденцій, що намітилися в промисловості регіону, визначення основних завдань, критеріїв та перспективи розвитку промислового виробництва в регіоні.

У Волинській області в якості пріоритетних напрямів розвитку промислового виробництва визначено:

- створення умов для модернізації та нарощення темпів промислового виробництва з урахуванням стану мінерально-сировинної бази і технологічного навантаження на регіон, що сприятиме реструктуризації промислового комплексу та підвищенню його ефективності;

- підвищення інноваційної сприйнятливості виробництва, що дозволить упроваджувати нові технології та системи організації виробництва,

- забезпечення пріоритетного розвитку галузей, які сприятимуть швидкому підвищенню технологічного рівня виробництва, зростанню обсягів випуску якісної конкурентоспроможної продукції.

Як свідчить результати дослідження, на жаль, порівняно із 2011 р. виробництво промислової продукції скоротилося на 5,2%, у грудні 2012 року до листопада 2012 р. – на 12%, до грудня 2011 р. – на 0,1%. Спад виробництва спостерігався як у добувній, так і у переробній промисловості. Значне зниження у добувній промисловості обумовлено скорочення видобутку вугілля. У переробній промисловості зменшення обсягів відбулося у харчовій та легкій промисловості, целюлозно-паперовому виробництві, у виробництві іншої

неметалевої мінеральної продукції. Показники випуску основних видів харчової продукції приведені у таблиці 1.

Таблиця 1

Показники випуску основних видів харчової продукції у Волинській області

Види продукції	Вироблено за		Грудень 2012 р. у % до		2012 р. у % до 2011 р.	Залишки готової продукції на 1.01.2013р.
	грудень 2012 р.	2012 р.	листопада 2012 р.	грудня 2011 р.		
Яловичина і телятина, свіжі чи охолоджені	69	482	113,1	115,0	79,1	30
Яловичина і телятина морожені	87	916	100,0	138,1	62,3	201
Свинина свіжа чи охолоджена	409	3438	107,1	93,2	74,1	20
Свинина морожена	14	1524	116,7	6,6	179,5	18
М'ясо і субпродукти харчові свійської птиці, свіжі чи охолоджені	3729	41262	100,5	100,3	109,5	180
Вироби ковбасні	1097	14753	93,0	90,4	92,0	94
Соки натуральні (включаючи апельсиновий)	-	812	-	-	99,0	326
Соки купажовані натуральні	-	117	-	-	50,9	224
Молоко оброблене рідке	151	2349	134,8	60,9	83,8	6
Масло вершкове	3	578	33,3	8,6	54,7	-
Сири жирні	1	1014	5,0	1,6	62,4	1
Продукти кисломолочні	162	1178	70,1	у7р.б.	у4р.б.	-
Борошно	3139	30097	111,8	82,0	84,3	1378
Вироби хлібобулочні	2933	35732	102,2	90,0	94,6	5
Печиво солодке і вафлі	146	1709	90,7	101,4	101,2	4
Цукор білий кристалічний	10733	93216	44,4	112,2	36,3	3538
у т.ч. буряковий	10733	93216	44,4	112,2	98,1	3538
Шоколад та інші продукти харчові готові з вмістом какао, в брикетах, пластинах чи плитках	140	1012	80,5	74,9	83,2	64

У виробництві харчових продуктів, напоїв, якому належить майже третина обсягів, скорочено випуск цукру, рибних продуктів, макаронних виробів, шоколаду, цукристих кондитерських виробів, молочних продуктів, морозива, напоїв, перероблення та консервування овочів, виробництво продуктів борошномельно-круп'яної промисловості, хліба та хлібобулочних виробів тощо. Водночас спостерігалось нарощення виробництва готових кормів для тварин, олії, тваринних жирів, м'яса та м'ясних продуктів, прянощів та приправ.

На підприємствах целюлозно-паперового виробництва зменшилось виробництво паперової маси, паперу, картону, виробів з паперу та картону, скоротились обсяги у поліграфічній діяльності та пов'язаних з нею послуг (табл. 2)

Таблиця 2

Показники виробництва виробів з паперу та поліграфічної продукції у Волинській області

Види продукції	Вироблено за		Грудень 2012 р. у % до		2012 р. у % до 2011 р.	Залишки готової продукції на 1.01.2013р.
	грудень 2012 р.	2012 р.	листопада 2012 р.	грудня 2011 р.		
Коробки, ящики та сумки з гофрованих паперу та картону, тис.м ²	2149,6	12417,4	223,2	118,1	74,7	542,1
Етикетки та ярлики з паперу та картону, т	9	131	90,0	64,3	106,5	-
Друкування газет, які виходять менше чотирьох разів на тиждень, тис. прим. 4- шпальт, газет ф.А2	876	12608	99,2	88,9	103,0	-

У легкій промисловості скорочення обсягів зумовлено зменшенням випуску продукції у текстильному виробництві (зокрема матеріалів нетканих та виробів з них) та виробництві

одягу з текстилю (пошитті окремих виробів жіночого та чоловічого асортименту), що відображає таблиця 3.

У виробництві будматеріалів обсяги скоротились на 2,6%. Скорочено випуск цегли, мінеральної вати, вапна. Водночас нарощено виробництво скла та виробів з нього, виробів з бетону та цементу (табл. 4).

Таблиця 3

Показники виробництва основних видів продукції легкої промисловості у Волинській області

Види продукції	Вироблено за		Грудень 2012 р. у % до		2012 р. у % до 2011 р.	Залишки готової продукції на 1.01.2013р.
	грудень 2012 р.	2012 р.	листопада 2012 р.	грудня 2011 р.		
Білизна постільна	6,3	61,5	112,5	114,5	217,3	0,1
Комплекти і костюми робочі чоловічі та хлопчачі	2,0	18,9	111,1	166,7	95,9	0,4
Брюки, бриджі, шорти робочі чоловічі та хлопчачі	3,1	33,9	163,2	86,1	79,4	1,7
Пальта, напівпальта, накидки, плащі, куртки теплі та вироби аналогічні жіночі та дівчачі	1,4	44,3	-	233,3	70,7	1,3
Жакети та блейтери, піджаки, куртки типу піджаків, джемperi та вироби аналогічні жіночі та дівчачі	8,2	102,1	75,9	42,7	92,3	1,1
Сукні та сарафани жіночі та дівчачі	8,0	78,0	уЗр.б.	69,0	140,3	10,2
Спідниці та брюки жіночі та дівчачі	22,0	164,5	146,7	198,2	218,5	1,1
Брюки та бриджі жіночі та дівчачі	8,5	50,0	137,1	100,0	27,6	5,0
Блузки, туніки, батники, сорочки жіночі та дівчачі	2,8	102,1	24,6	155,6	63,8	12,3

Таблиця 4

Показники виробництва будівельних матеріалів у Волинській області

Види продукції	Вироблено за		Грудень 2012 р. у % до		2012 р. у % до 2011 р.	Залишки готової продукції на 1.01.2013р.
	грудень 2012 р.	2012 р.	листопада 2012 р.	грудня 2011 р.		
Цегла керамічна невогнетривка будівельна, млн.шт.ум. цегли	0,3	24,8	13,6	9,1	73,6	2,8
Плитки, плити, черепиця та аналогічні вироби з цементу, бетону чи штучного каменю, тис. м ²	5,6	84,2	63,6	87,5	191,8	0,3
Елементи коняч- рукцій збірні для будівництва з цементу, бетону чи штучного каменю, тис. м ³	0,9	17,0	47,4	40,9	78,7	2,7
Суміші бетонні готові для використання (товарні), тис.т	4,5	167,2	36,3	80,4	137,8	

У машинобудуванні випуск продукції зріс на 7,6%. Значно більше, ніж у січні-грудні 2011р. випущено автобусів та тролейбусів, нарощено виробництво електророзподільної та контрольної апаратури, електричного устаткування запалювання для двигунів. Водночас зменшилось виробництво зубчастих передач, елементів механічних передач та приводів, трансформаторів, контрольно-вимірвальних приладів (табл. 5).

В обробленні деревини та виробництві виробів із неї обсяги зросли на 22,4%. Збільшився випуск продукції у виробництві дерев'яних будівельних конструкцій та столярних виробів (в 1,9 разів), лісопильному та стругальному виробництві (на 20,9%), виробництві фанери, плит, панелей шпону (на 7,3%), що ілюструє таблиця 6.

Таблиця 5

Показники виробництва основних видів продукції машинобудування у Волинській області

Види продукції	Вироблено за		Грудень 2012 р. у % до		2012 р. у % до 2011 р.	Залишки готової продукції на 1.01.2013р.
	грудень 2012 р.	2012 р.	листопада 2012 р.	грудня 2011 р.		
Підшипники кочення, т	634	7680	88,7	90,4	108,8	318
Конвеєри та елеватори, шт.	63	872	40,4	98,4	112,4	61
Трансформатори електричні, тис.шт.	383,8	4163,2	76,6	96,0	89,2	-
Комплекти прово- дів для свічок за- палювання для двигунів транс- портних засобів, т	278	6783	42,9	52,3	101,3	
Прилади для вимірювання фізичних та хімічних величин, тис.шт.	3,8	173,3	31,8	8,9	50,8	133,9
Лічильники для рідин, включаючи калібрувальні, тис.шт.	15,4	391,0	53,3	56,8	94,5	20,4
Автобуси, шт.	42	455	84,0	110,5	у4р.б.	117
Тролейбуси, шт.	12	84	убр.б.	100,0	152,7	-

У металургійному виробництві та виробництві готових металевих виробів випуск нарощено завдяки збільшенню обсягів виробництва будівельних металевих конструкцій та виробів, лиття та оброблення металів.

Водночас зменшилось виробництво котлів центрального опалення, надання послуг з кування, штампування металів (табл. 7).

У хімічній та нафтохімічній промисловості зростанню обсягів сприяло нарощення випуску у виробництві гумових та пластмасових виробів (табл. 8).

Таблиця 6

Показники виробництва деревних видів продукції у Волинській області

Види продукції	Вироблено за		Грудень 2012 р. у % до		2012 р. у % до 2011 р.	Залишки готової продукції на 1.01.2013р.
	грудень 2012 р.	2012 р.	листопада 2012 р.	грудня 2011 р.		
Деревина, уздовж розпиляна чи розколота, завтовшки більше 6 мм, тис.м ³	10,9	147,6	80,1	107,9	119,9	5,0
Шпон струганий, тис.м ²	556,9	6146,9	141,8	108,0	93,8	5,0
Вікна, двері, їх рами та пороги дерев'яні, м ²	9318	125222	106,8	91,7	175,8	66
Піддони дерев'яні, тис.шт.	32,8	414,1	107,5	147,7	96,7	1,8

Таблиця 7

**Показники виробництва окремих видів будівельних
конструкцій у Волинській області**

Види продукції	Вироблено за		Грудень 2012 р. у % до		2012 р. у % до 2011 р.	Залишки готової продукції на 1.01.2013р.
	грудень 2012 р.	2012 р.	листопада 2012 р.	грудня 2011 р.		
Конструкції збірні будівельні з чавуну чи сталі, т	64	1096	у5р.б.	206,5	у5р.б.	-
Блоки дверні і віконні з металів чорних, тис.шт.	2,5	51,2	54,3	92,6	129,9	-

Таблиця 8

Показники випуску окремих видів продукції хімічної та нафтохімічної промисловості у Волинській області

Види продукції	Вироблено за		Грудень 2012 р. у % до		2012 р. у % до 2011 р.	Залишки готової продукції на 1.01.2013р.
	грудень 2012 р.	2012 р.	листопада 2012 р.	грудня 2011 р.		
Мило і препарати поверхнево-активні органічні для використання в якості мила, т	4	66	100,0	36,4	42,6	1
Шампуні, дал	255	3985	72,4	55,4	80,2	51
Засоби для волосся, інші, кг	1969	27743	90,8	57,0	80,9	161
Плити, листи, плівка фольга і стрічки пластмасові неармовані чи некомбіновані з іншими матеріалами, т	656	8559	75,4	92,4	112,3	19
Мішки і пакети (включно конусоподібні), з полімерів етилену, т	149	1452	113,7	126,3	128,7	68

На підприємствах з виробництва меблів обсяги зросли на 10,8%, в основному за рахунок нарощення випуску конторських (офісних) меблів, про що свідчать дані таблиці 9

У січні-листопаді 2012 року підприємства області реалізували продукції на суму 9,1 млрд. грн., з неї 80,4% загального обсягу реалізації – продукція переробної промисловості, в т.ч. харчових продуктів та напоїв – 31,2%.

Дохід від реалізації промислової продукції понад 5 млн. грн. отримали майже 55% підприємств, поряд з цим 11,3% - реалізували продукцію на суми до 500 тис. грн.

В розрахунку на одного жителя області у січні-листопаді 2013 року реалізовано продукції на суму 8,8 тис. грн. (в Україні – 22,2 тис. грн., Рівненській області – 11,5 тис. грн., Львівській -11,3 тис. грн., Тернопільській – 5,7 тис. грн.). За цим показником область посідає 23 місце у державі.

Таблиця 9

Показники виробництва меблів у Волинській області

Види продукції	Вироблено за		Грудень 2012 р. у % до		2012 р. у % до 2011 р.	Залишки готової продукції на 1.01.2013р.
	грудень 2012 р.	2012 р.	листопада 2012 р.	грудня 2011 р.		
Меблі конторські (офісні) та для підприємств торгівлі	16,5	176,6	83,5	129,7	129,2	4Л
Меблі дерев'яні для умеблювання інтер'єру житлових приміщень	65,0	549,6	92,3	181,4	82,4	105,8

В процесі дослідження динаміки обсягів промислового виробництва визначені основні завдання та заходи його розвитку, а саме:

- модернізація промислових виробництв та технологій;
- створення нових виробництв на незадіяних виробничих площах промислового комплексу області;
- зниження рівня енергоємності промислової продукції;
- підтримка та стимулювання підприємств, що освоюють випуск нової інноваційної конкурентоспроможної продукції;
- сприяння у просуванні промислової продукції, виробленої на підприємствах області, на внутрішній та зовнішній ринки.

На період 2013 року передбачено забезпечити приріст:

- у добувній галузі обсягів промислового виробництва на 15% за рахунок введення в експлуатацію нових лав (при умові своєчасного та у повному обсязі фінансування з державного бюджету будівництва шахти №10 «Нововолинська» буде забезпечено введення в дію першої лави шахти до дня Шахтаря);

- у машинобудуванні на 5% за рахунок нарощування обсягів виробництва автобусів і тролейбусів, підшипників, приладів, верстатів та інструментів, енергетичного і сільськогосподарського обладнання;

– у хімічній промисловості на 2% через зростання обсягів виробництва полімерних плівок, неформових гумотехнічних виробів, товарів побутової хімії;

– у деревообробній промисловості та виготовленні виробів з деревини на 10% шляхом зростання обсягів виробництва високоякісних меблів, деревно-стружкових та деревно-волокнистих плит, натурального шпону, фанери;

– у целюлозо-паперовій промисловості на 5% шляхом збільшення обсягів випуску картону та гофтарі;

– у промисловості будівельних матеріалів на 3% за рахунок розвитку швейного та трикотажного виробництва із зменшенням частки продукції, виготовленої із давальницької сировини. На ПП «Тигрес» планується освоєння нового виду діяльності – виготовлення дитячого одягу. З цією метою у 2013 році планується введення в експлуатацію нових виробничих потужностей. На ПрАТ «Едельвіка» заплановано будівництво та введення в експлуатацію оздоблювальної лінії для тканин, що дозволить збільшити кількість та розширити асортимент продукції;

– у харчовій промисловості на 2% завдяки зростанню обсягів м'яса та м'ясопродуктів, молокопродуктів, ковбасних виробів, хлібобулочних виробів, борошна, цукру та ін. (у 2013 році ДП «Луцький комбінат хлібопродуктів №2» планує розпочати виробництво нових видів продукції, а саме борошна пшеничного обойного та борошна житнього обойного);

– у металургійному виробництві та виробництві готових металевих виробів на 3%. Так, ПрАТ «Нововолинський ливарний завод» у 2013 році планує ввести в експлуатацію нові виробничі потужності, а саме – встановити нову електродугову піч. Також планується освоєння нового виду продукції – вузол Автозчепа СА-3.

Кількісні та якісні показники досягнення завдань забезпечить:

– ріст обсягу промислового виробництва у порівнянні з 2012 роком на 4,2%;

– доведення кількості підприємств, що випровадили і сертифікували системи управління якістю у виробництві, до 58;

– збільшення кількості інноваційно-активних підприємств в області;

- доведення частки інноваційної продукції, товарів та послуг у загальному обсязі реалізованої продукції до 4,9%;
- введення в дію лави №1 шахти №10 «Нововолинськ».

Бібліографія

1. **Основні напрями економічного і соціального розвитку Волинської області на 2013 рік.** – Луцьк, Волинська обласна державна адміністрація, 2013.
2. **Прогноз економічного і соціального розвитку Волинської області Волинської області на 2013 рік.** – Луцьк, Волинська обласна державна адміністрація, 2013.
3. **Про соціально-економічне становище області.** – Луцьк, Головне управління економіки у Волинській області, 2013.
4. **Програми зайнятості населення Волинської області на 2012-2013 роки.** – Луцьк, Волинська обласна державна адміністрація, 2012.

Рецензент: д.е.н., професор Павліха Н.В.

УДК 334.72

А. І. САВУЩИК

СУПЕРЕЧНОСТІ І ЗАКОНОМІРНОСТІ РОЗВИТКУ ПРОЦЕСІВ ЗЛИТТЯ ТА ПОГЛИНАНЬ В УКРАЇНІ

У статті було розглянуто сутність та типи процесів злиття та поглинання компаній в Україні. Представлені характеристики та визначені мотиваційні засади та фінансова результативність об'єднувачих процесів для учасників бізнес-альянсу, держави та оточуючого ринкового середовища. Визначені сучасні особливості, тенденції та напрями подальшого розвитку процесів злиття і поглинання в аграрній галузі України.

The article examined the nature and types of mergers and acquisitions in Ukraine. Presented identified characteristics and motivational principles and financial impact of the integration

---

© Савущик А. І. - старший викладач Національного університету водного господарства та природокористування